

К.б.н., доцент Житова О.П.

Державний агроекологічний університет

ЩОДО ПИТАННЯ ПОШИРЕННЯ ТРЕМАТОДОЗІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ ЖИТОМИРСЬКОГО ПОЛІССЯ

Трематодози сільськогосподарських тварин на території Житомирщини є одними з найбільш поширених захворювань. Незважаючи на профілактичні та лікувальні заходи, значне поширення мають, зокрема, фасціольоз та парамфістоматидози. Вони щорічно завдають значних економічних збитків тваринництву, що складаються із загибелі та вимушеного забою тварин, зниження їх продуктивності [1, 2, 3]. За даними обласної державної лабораторії ветеринарної медицини, протягом останніх 3 – х років захворювання великої рогатої худоби на фасціольоз та парамфістоматидози реєструються майже у всіх районах Житомирської області. Як показали результати гельмінтоовоскопічних досліджень, зараженість тварин парамфістомидами становить 3,6 % (з 134464 досліджених голів великої рогатої худоби , заражено – 4901), тоді як інвазованість фасціолами - 11,5 % (з 132483 обстежених голів великої рогатої худоби, заражено – 15254).

Аналізуючи результати досліджень, необхідно зауважити, що основною причиною високого ступеня зараженості тварин трематодами *Fasciola hepatica*, *Paramphistomum ichikawai* та *Liorchis scotiae*, є висока чисельність проміжних хазяїв фасціол, парамфістом та сприятливі природно – кліматичні умови для їх розвитку.

При обстеженні пасовищних угідь П (ПО) СП “Білокоровицьке” Олевського району, щільність забруднення ґрунту ¹³⁷Cs коливається в межах 91 – 101 кБк/ м² та “ТОВ ім. Шевченка “ Народицького району, щільність забруднення ґрунту радіоізотопом цезія - 137 становить 252 кБк/ м², було виявлено водойми в яких зустрічаються ставковики підвиду *Galba* (*L. (G.) truncatula*, *L. (G.) subangulata*), заражені партенітами та личинками *F. hepatica* та молюски підродина *Planorbinae* (*Planorbis planorbis*), які є проміжними хазяями трематод родини *Paramphistomatidae*.

За щільністю поселення ставковиків та планорбід обстежені водойми можна поділити на дві групи:

Група А – прибережні зони старих меліоративних каналів та канав. Щільність поселення ставковиків у цих водоймах навесні коливалась від 1

до 10 екз/м², тоді як *P. planorbis* від 2 до 14 екз/м², восени вона зростала до 18 екз/м² та 27 екз/м² відповідно.

Група Б - болота, невеликі водойми на пасовищах, які наповнюються ґрунтовими водами. Навесні щільність поселення молюсків підроду *Galba* сягала до 5 екз/м² та планорбід до 9 екз/м², у вересні значення цього показника зростало відповідно до 11 та 16 екз/м².

Нами відмічено, що екстенсивність інвазії ставковиків різна і коливається у межах 2 – 7 % та планорбід відповідно у межах від 4 до 10 %. Характер сезонної динаміки, як для ставковиків так і для планорбід, у різних районах не відрізняється та має вигляд одновіршинної кривої. Максимальні значення екстенсивності інвазії досліджуваних молюсків спостерігаються наприкінці літа – на початку осені.

Отже, для ефективної боротьби з трематодозами, зокрема зниження рівня інтенсивності циркуляції збудників, актуальним залишається питання глибокого вивчення особливостей біології та екології проміжних хазяїв трематод - молюсків, а також чинників, які впливають на рівень їх зараженості.

Література :

1. Епізоотична ситуація та основи профілактики фасціольозу жуйних на Поліссі / Ю. Довгій, А. Березовський, В. Галат, І. Ваховський // Ветеринарна медицина України. – 2001. - № 7. – С. 32 – 53.
2. Горохов В.В., Сорокина Н.П. Фасциолёз как сложная экологическая проблема // Матер. докл. науч. конф. “Теория и практика борьбы с паразитарными болезнями (зоонозы)”. – М., 2002. – Вып. 3. – С. 97 – 99.
3. Уваєва О.І. Дрібні катушкові (Mollusca: Pulmonata : Planorbinae) – проміжні хазяї парамфістом Волині // Вісник Державного агроєкологічного університету. – 2004. - № 2. – С.287 – 292.